

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M	N	O	P	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	Nr 558
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	--------

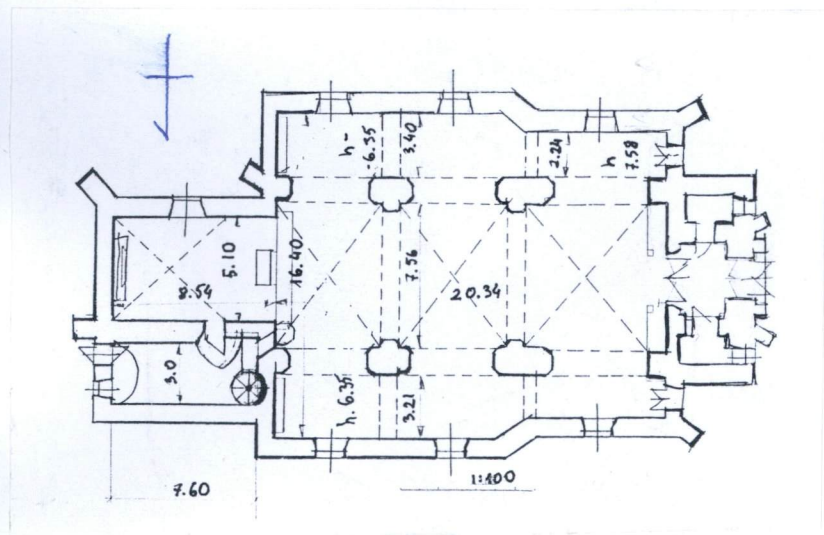
1. Obiekt:

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY p.w. św. JACKA

2. Czas powstania:
ok. 1600-1621

3. Miejscowość
Leszczyny

Zdjęcia, plan sytuacyjny, rzuty:

4. Adres: Parafia rzymsko-katolicka
Leszczyny
tel. 041 3021917
nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna:
woj. świętokrzyskie
powiat kielecki
gmina Górnio

6. Poprzednia nazwa miejscowości:

LESZCZYNY

7. Przynależność administracyjna
przed 1999:

WOJ. KIELECKIE

8. Właściciel i jego adres
Parafia rzymsko-katolicka Leszczyny
tel. 041 3021917

9. Użytkownik i jego adres:
Parafia rzymsko-katolicka Leszczyny

10. Rejestr zabytków

nr: R. 163

data: 25 07 1966

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu:

12 V 1441 r. Zbigniew biskup krakowski powierza kmieciowi z Mąchocic, Maciejowi Wiadro, osadzenie wsi Leszczyny położonej w kluczu kieleckim, parafii NMP w Kielcach (ZDM cz. II, nr 574). Sołtys nowo założonej wsi miał prawo budować karczmę, co świadczy o dużym ruchu na drodze z Kielc do Bodzętyna. Lokacja zapewne nie powiodła się, gdyż w **1470-80 r.** jej brak. Dopiero w **1529 r.** wymieniono wieś, ale daje najmniej dochodów z całego klucza (LR s. 22). W **1540 r.** we wsi jest 2 łany kmieci i 2 sołtysie (Pawiński, s. 583). W **1573 r.** wieś *Liesczini*, w której było 4 łanów, sołectwo osadzone na 2 łanach. Na przełomie XVI/XVII wzrastała gęstość osadnictwa wokół Kielc jak i liczba ludności w osadach. dodatkowo rozpoczęła się eksploatacja rud w okolicy Górna, Brzechowa. W **1600 r.** Stanisław Szembek wznosił wielki piec w pobliskiej Cedzynie (Pazdur s. 68), a w **1601 r.** biskup Bernard Maciejowski wydał przywilej górniczy. Według M. Rawity-Witanowskiego budowę kościoła budowę kościoła murowanego z kamienia rozpoczął ok. **1600 r.** pleban kielecki Andrzej Zagórny, wykończył biskup Marcin Szyszkowski (por. SGK t. V, s. 174; Witanowski, s. 197; KZSP t. III, z. 4, s. 46). J. Pazdur odnotował istnienie tej kaplicy jako filialnej w l. **1606-1618** (Pazdur, s. 64), podaje również informację o powstaniu odrębnej parafii w **1619 r.** obejmującej Leszczyny i Mąchocice. Parafię mógł erygować biskup Piotr Tylicki ok. **1610 r.** (Katalog duchowieństwa s. 238). Tablica umieszczona w prezbiterium kościoła pozwala przypuszczać, że parafię powołał do życia bp Marcin Szyszkowski w **1628 r.** W AGAD w Warszawie znajduje się zachowany dokument tegoż biskupa, datowany z **24 XII 1629 r.**, w którym wyposaża nowo wybudowany kościół w Leszczynach (AGAG Dokumenty pergaminowe nr 328). Sam biskup M. Szyszkowski podaje, że parafia istnieje w 1621 r. **17 VIII 1728 r.** biskup Szaniawski przekazał kolegium Księży Bartoszków prawo prezenty i patronatu parafii Leszczyny inkorporowanej od dawna do kolegium wikariuszy; oraz dziesięciny z wsi (Kumor, t. 3, s. 162). Kościół był wizytowany w **1738** (AKMKr AV 27, k. 345), **1747 r.** (AKMKr. 37, s. 85). Akta konsystorskie parafii Leszczyny 1738-1938, sygn. PL-21ab; Akta konsystorskie parafii Leszczyny 1939-1948, sygn. PL-2/2). Kościół spłonął częściowo w połowie XIX w. „przy czym spiczasty jego dach obniżono do połowy” (Witanowski). W **1897 r.** został odrestaurowany kosztem parafian, konsekracji dokonał biskup T. Kuliński w **11 IX 1898 r.** niedługo po tym nastąpiła katastrofa budowlana - runęła część frontowa wieży, której odbudowy podjęli się parafianie „przy czym postanowiono podnieść ją znacznie wyżej, co ze względów estetycznych uważać można za zupełnie zbyteczne” (Witanowski).

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, dach, wnętrze, wyposażenie, instalacje):

Sytuacja:

Kościół jest orientowany, usytuowany na rozwidleniu dróg w kierunku Mąchocic, Cedzyny i Radlina. Zespół folwarczny znajdował się po stronie północnej drogi, rozciągnięty w kierunku rzeki Lubrzanki (Depcz). Bezpośrednio za kościołem teren opada w dół w kierunku doliny rzeczki.

Materiał, konstrukcja, technika:

Zbudowany z kamienia, późnorennesansowy o zatartym częściowo charakterze stylowym. Murowany tynkowany.

Rzut:

Może w końcu XIX w. przekształcony na trójnawowy bazylikowy z dobudową od zach. wielobocznej wieży.

Elewacje:

Elewacje ścian pozbawione są detalu architektonicznego, tynkowane. W narożach nawy i prezbiterium szkarpy, silnie przebudowane.

Dach:

Dachy dwuspadowe i pulpitowe. Kościół spłonął częściowo w połowie XIX w. „przy czym spiczasty jego dach obniżono do połowy” (Witanowski).

Wnętrze:

Pierwotny zapewne złożony był z prezbiterium oraz prostokątnej nawy. Do północnej ściany prezbiterium przystawiona została zakrystia, do której prowadzą drzwi ozdobione kamiennym portalem z I połowy XVII w.

Sklepienia kolebkowo - krzyżowe, w prezbiterium z nadwisłymi drutami, w nawach bocznych w XIX w. ? z dekoracją stiukową żebrowo - ramowa ze wspornikami o charakterze I poł. XVII w. arkady miedzyńnanowe wsparte na filarach o stiukowych kapitelach w typie I poł. XVII w.

o trzech nawach sklepionych beczkowato, nie przedstawia w kształtach swoich jakiegoś odrębnego stylu.

Wyposażenie:

W głównym ołtarzu krucyfiks barokowy z XVII w. obraz Jacka z XVIII w. bocznym w nawie południowej.

Po bokach dwa nowe ołtarze pięknie rzeźbione w drewnie, roboty stolarza Łabędzkiego z Piotrkowic, szkoda tylko, że zbyt hojnie pokryte złotem. W nich dwa obrazy bardzo dobrego pędzla: św. Rodziny i św. Jacka, ostatni, jako słynący cudami, pokryty złocistymi sukienkami, które zasłaniają to piękno, choć stare malowidło.

Instalacje:

Elektryczna, odgromowa.

14. Kubatura łączna:	15. Powierzchnia użytkowa: łączna: ok. 450 m	16. Przeznaczenie pierwotne: religijne	17. Użytkowanie obecne: religijne
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja:		19. Stan zachowania, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachu: Ściany zewnętrzne zdrowe, sklepienia dobre, konstrukcja dachu dobra.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania):

AGAG w Warszawie, Dokumenty pergaminowe nr 328

Archiwum Państwowe Kielce, Dyrekcja Ubezpieczeń, vol 1666, s. 39.

Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie, A V 37 (1748), s. 72 i nn.

Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie, AV 27 (1738), k. 345v. i nn.

Archiwum Diecezjalne Kielce, Akta konsystorskie parafii Leszczyny 1738-1938, sygn. PL-2/1ab.

Archiwum Diecezjalne Kielce, Akta konsystorskie parafii Leszczyny 1738-1949, sygn. PL-2/2, nlb.

M. Szyszkowski, *Reformationes generale ad ceterum et populum dioecesis Cracoviensis pertinentes*, Cracoviae 1621, s. 36.

22. Bibliografia:

J. Pazdur, *Dzieje Kielc do 1864 roku*, Kielce 1963

Katalog duchowieństwa i parafii diecezji kieleckiej, Kielce 1999.

B. S. Kumor, *Dzieje diecezji krakowskiej do roku 1795*, t. 3, Kraków 2000, s. 162.

M. Rawita-Witanowski, *Dawny powiat chęciński. Z ilustracjami prof. Jana Olszewskiego*, Kielce 2001.

SGKP t. V, s. 174.

Katalog Zabytków sztuki w Polsce, T. III, województwo kieleckie, z. 4, powiat kielecki, Warszawa 1957.

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury):

M. Rawita-Witanowski, *Dawny powiat chęciński. Z ilustracjami prof. Jana Olszewskiego*, Kielce 2001.

24. Uwagi różne:

25. Opracował:

Tekst: mgr Dariusz Kalina-październik 2005 r.

Plany, rysunki: mgr inż. Roman Mirowski listopad 2005 r.

Zdjęcia fotograficzne: mgr inż. Roman Mirowski –listopad 2005 r.

Miejsce przechowywania negatywów: archiwum Regionalnego Ośrodka Badań i Dokumentacji Zabytków w Kielcach

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

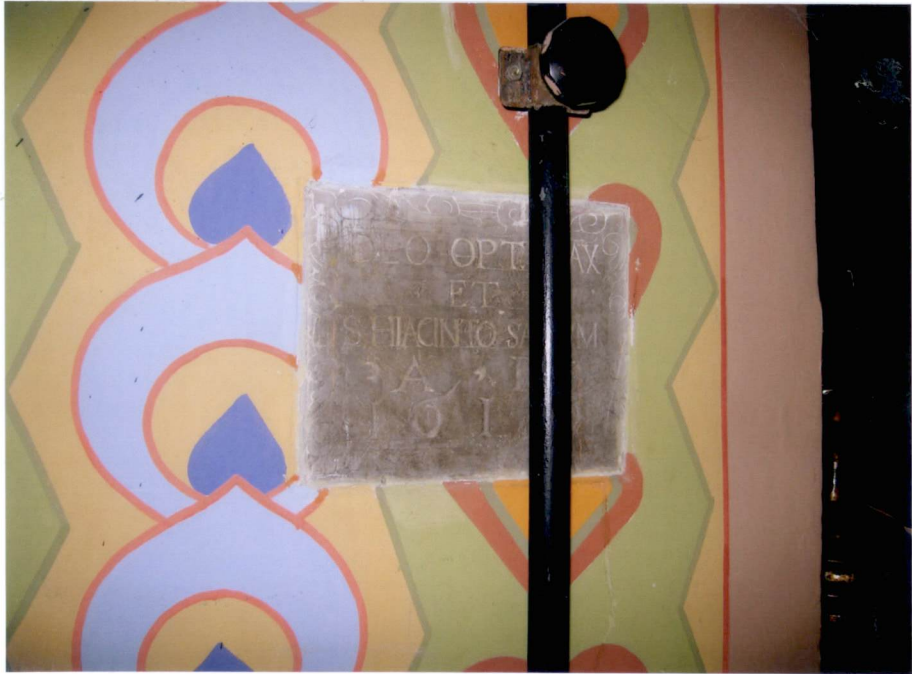
26. Adnotacja o inspekcjach, informacja o zmianach (data, nazwisko wypełniającego):

1. Miejscowość: LESZCZYN	2. Obiekt (nazwa jak na karcie): KOŚCIÓŁ PARAFIALNY	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
------------------------------------	---	--

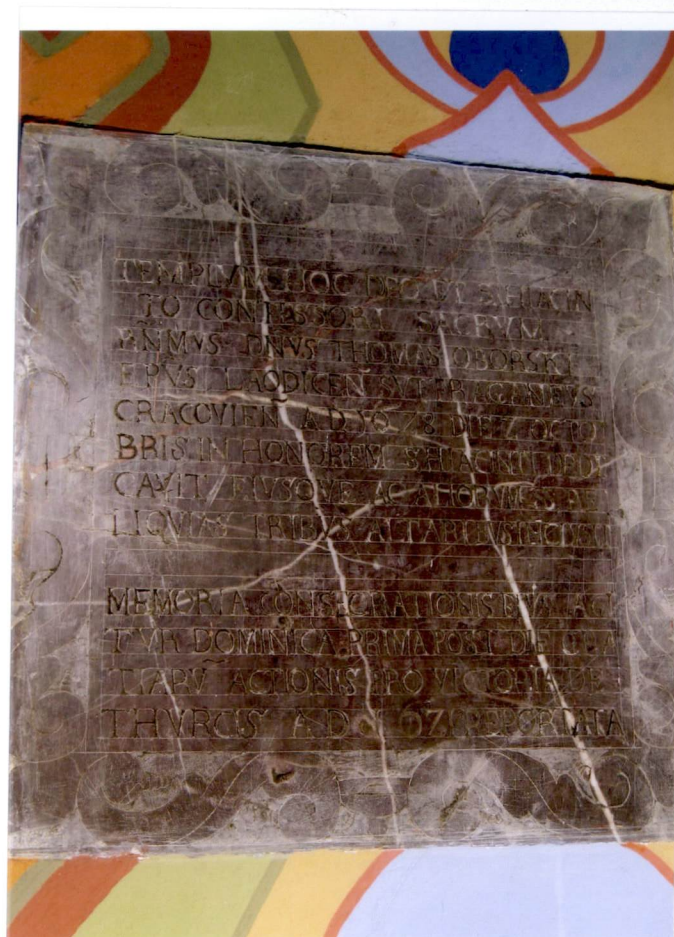

Wkładkę założył: Dariusz Kalina
Zdjęcia wykonał: Roman Mirowski

Miejsce przechowywania negatywów: archiwum Regionalnego Ośrodka Badań i Dokumentacji zabytków w Kielcach

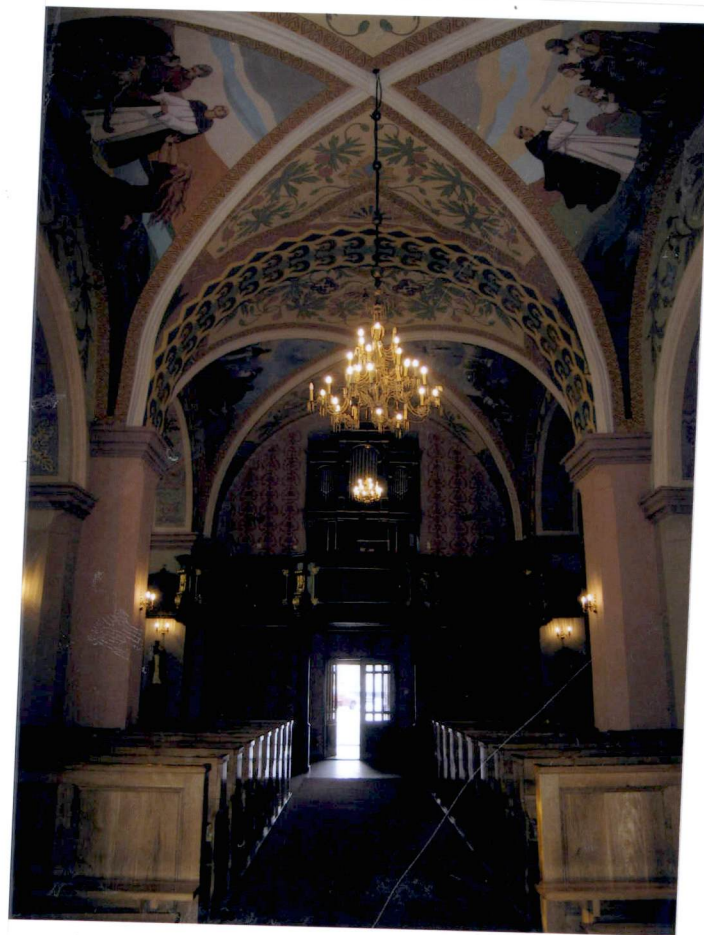
1. Miejscowość: LESZCZYNY	2. Obiekt (nazwa jak na karcie): KOŚCIÓŁ PARAFIALNY	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
-------------------------------------	---	--

Wkładkę założył: Dariusz Kalina

Zdjęcia wykonał: Roman Mirowski

Miejsce przechowywania negatywów: archiwum Regionalnego Ośrodka Badań i Dokumentacji zabytków w Kielcach

1. Miejscowość:

LESZCZYNY

2. Obiekt (nazwa jak na karcie):

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY

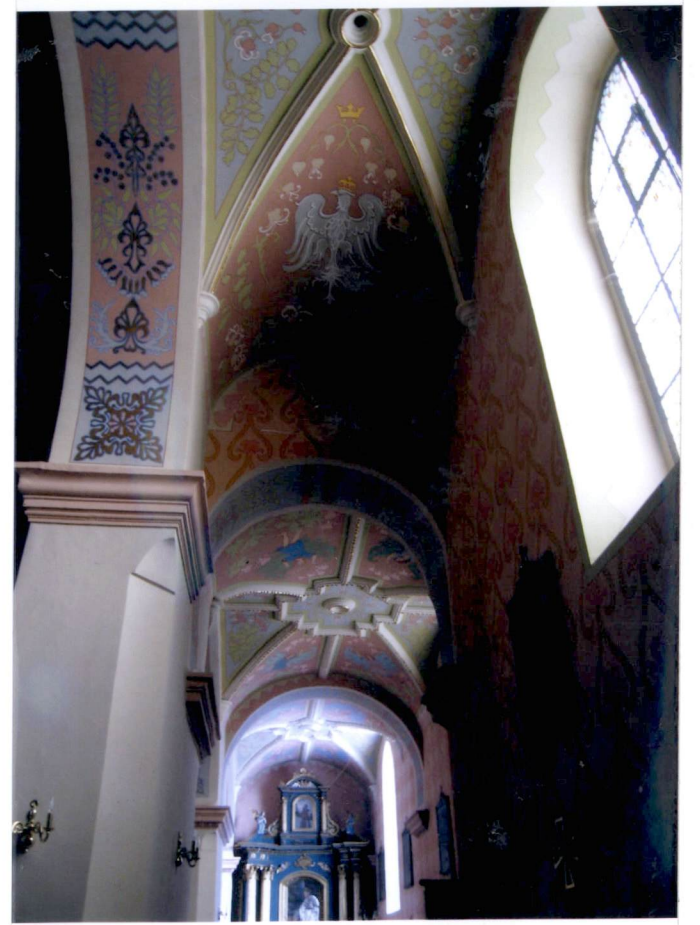
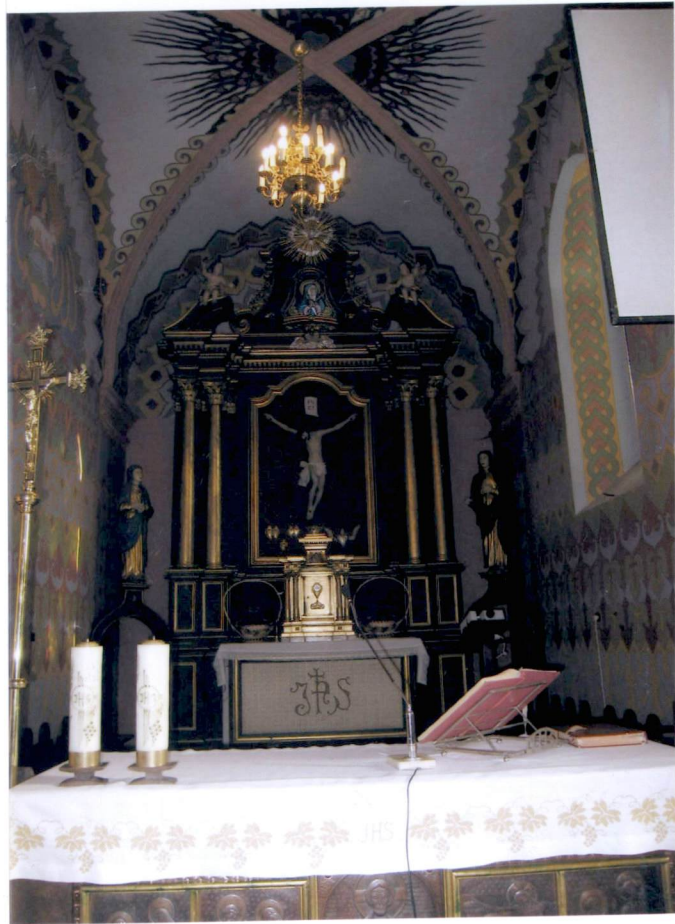
3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Wkładkę założył: Dariusz Kalina

Zdjęcia wykonał: Roman Mirowski

Miejsce przechowywania negatywów: archiwum Regionalnego Ośrodka Badań i Dokumentacji zabytków w Kielcach

1. Miejscowość:

Leszczyny

2. Obiekt (nazwa jak na karcie):

Kościół parafialny p.w. Św. Jacka

3. Zawartość wkładki: fotografie

